

Mikkelin strategisten ohjelmien seuranta 2018-2021

Hyvän elämän ohjelma

Hyvän elämän strateginen ohjelma on lakisääteinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma

Yhteisöllisyys

- Syrjäytymisen ehkäisy
- Kumppanuustalo –toimintamalli
- Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen

Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki

Lisää teksti napsauttamalla

- Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet
- Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen

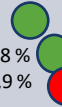

Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin

- Yhdyspintatyössä valmistautuminen uuteen maakuntaan
- Fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen turvallisuus

Hyvän elämän ohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seurantaindikaattoreiden teemat
<h1>1. Yhteisöllisyys</h1>	<p>1. Syrjäytymisen ehkäisy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tunne- ja vuorovaikutuskasvatuspolku varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (sis. mm. kiusaamisen ehkäisyn ja moniammatillisen yhteistyön) - Yhteisöpedagogit kouluille, yhteisöllinen työ alueittain - Ehkäisevä päihdetyön toimenpiteet eri ikäisille 4-vuotissuunnitelman mukaisesti - Verkostomaiset monitoimijaiset toimintamallit sekä yhteisöllisessä työssä että yksilökohtaisissa tukimuodoissa - Elintapaneuvonta edistää hyviä ravinto-liikunta-unitottumuksia 	<p>Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/Essote, toisen asteen oppilaitokset, Xamk, järjestöt, srk</p>	<p>Elämänlaatu Mielen hyvinvointi Yksinäisyys Päihdeindikaattorit</p>
	<p>2. Kumppanuustalo -toimintamalli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään yhteisöllisyyden toimintamalleja kaupungin, järjestötoimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyönä, lähellä kaupunkilaisten arkea 	<p>Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/Essote, järjestöt, srk</p>	
	<p>3. Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kahvitunti kaupunkilaisille. Jalkaudutaan kaupunkilaisten keskuuteen, teemoina kaavoitus, talous, kouluverkko jne - ”Viikon kysymys” kaupunkilaisille verkkosivuilla - Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus - Osallistava budjetointi <ul style="list-style-type: none"> - Kokeilu: Nuorille osoitetut testamenttivarat - Kokeilu: Ajk:ien strategiset hankkeet - Vuonna 2018 kokeilut ja luodaan suunnitelma jatkokokeiluille - Järjestöstrategia - Avustusklippa-pop-up (ohjataan järjestöjä hakemaan avustuksia) & selkeät ohjeistukset avustusten hakuun 	<p>Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta/ Kaupunkilaiset ja kaupungin toimijat sekä koko kaupunkiorganisaatio</p>	

Hyvän elämän Mikkelä, Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys: Indikaattori	Lähtötilanne (Mikkeli/koko maa)/Tavoite (Mikkeli)
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 4.-5. lk: 90,8 %/90,2 % 90,6 %/89,5 % Tavoite: 95 % 8.-9. lk: 75,7 %/75,1 % 76,1 %/75,2 % Tavoite: 80 % lukio: 74,5 %/75,2 % 76 %/74,5 % Tavoite: 80 % amm: 78 %/76,5 % 74,7 %/76,1 % Tavoite: 80 %
Elämänlaatunsa (EuroHIS-8) hyväksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015): Kaikki 53,8 %/koko maa 54,5 % Tavoite: 60 % Etelä-Savo 2018: 57,3 % 65+ 56,6 %/koko maa 52,4 % Tavoite: 60 % Etelä-Savo 2018: 51,9 % Kuntakohtaista seurantatietoa ei ole saatavilla.
Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, indikaattoria ei käytössä 2019) indikaattoria 2019): 8.-9. lk: 26,3 %/koko maa 26,9 % Tavoite: 33 % lukio: 29,1 %/koko maa 30,5 % Tavoite: 33 % amm: 31,3 %/koko maa 28,6 % Tavoite: 33 %
Ei yhtään läheistä kaveria/ystävää, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 4.-5. lk: 0,6 %/0,7 % 1,1 %/0,9 % Tavoite: 0 % 8.-9. lk: 7,2 %/8,5 % 9,3 %/9,1 % Tavoite: 0 % lukio: 8 %/7,2 % 8,2 %/7,9 % Tavoite: 0 % amm: 7,6 %/7,4 % 8,2 %/8,3 % Tavoite: 0 %
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 4.-5. lk: 1,8 %/2,7 % 3,6 %/3,4 % Tavoite: 0 % 8.-9. lk: 8,6 %/9,5 % 10,8 %/10,7 % Tavoite: 0 % lukio: 10,3 %/10,4 % 12,3 %/11,7 % Tavoite: 0 % amm: 7,4 %/10 % 12,9 %/10,9 % Tavoite: 0 %
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015): Kuntakohtaista seurantatietoa ei ole saatavilla. Kaikki 9,9 %/ koko maa: 8,6 % Tavoite: 0 % Etelä-Savo 2018: 8,0 % 20-64 v. 10,2 %/koko maa: 8,6 % Tavoite: 0 % Etelä-Savo 2018: 8,4 % 65+ 9,1 %/koko maa 8,6 % Tavoite: 0 % Etelä-Savo 2018: 7,3 %

Painopiste: Yhteisöllisyys	Lähtötilanne (Mikkeli, koko maa)/Tavoite (Mikkeli)
Tupakointi/sähkösavukkeen käyttö päivittäin, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 8,1% / 9,7% 8,5%/8,0 % lukio: 5 % / 7 % 4,5%/6,1 % amm: 34,6% / 32 % 30,1%/28,7% Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Nuuskaa päivittäin; % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 4 %/ 4,5 % 6,3%/4,9 % lukio: 1,8 % / 3,7 % 3,4%/3,8 % amm: 12,1 % / 10,3 % 13,4%/14,7 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Humalajuominen, % (Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 8,3%/koko maa 10,2 % 8,1%/9,6 % lukio: 17,1%/koko maa 18,3 % 13,3%/17,8 % amm: 29,2%/koko maa 28,1 % 29,3%/26,9 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Käyttää alkoholia viikoittain, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 3,8%/koko maa 5 % 4,0%/4,4 % lukio: 5,9 %/ koko maa 6,7 % 3,4%/6,3 % amm: 16,7 % /koko maa 15,6 % 13,0%/12,8 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Kokeillut marihuanaa tai kannabista ainakin kerran, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 8,3%/koko maa 7,9 % 10,5%/8,9 % lukio: 8,2 %/ koko maa 11,8 % 10,1%/14,0 % amm: 19,9 % /koko maa 20,9 % 16,6%/20,1 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Kannabista viimeisen 12 kk aikana käyttäneiden osuus, %, 20-64-v. (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015): 4,8%/koko maa: 4,4 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä
Raittius, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 8.-9. lk: 64,5%/koko maa 61,7 % 63,9%/60,7 % lukio: 36,2 %/koko maa 35,1 % 34,8%/ 34,9 % amm: 24 % /koko maa 26,4 % 25,8%/ 28,6 % Tavoite: Raittiiden osuus lisääntyy kaikissa ryhmissä
Alkoholia liikaa käyttävien osuus, % (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015) : Kaikki 29,5%/koko maa: 28 % Etelä-Savo 2018: 28,1 % 20-64 v. 36,7 % /koko maa 33,2 % Essote 2017: 32, 6 %, Etelä-Savo 2018: 28,9 % 65+ 13,7 %/koko maa 12,1 % Etelä-Savo 2018: 26,5 % Tavoite: Vähenee kaikissa ryhmissä Seurantatietoa ei ole kuntakohtaisesti saatavilla.
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100%:na alkoholina, litraa	Lähtötilanne (2016): 8,3 l/koko maa 7,1 l Tavoite: Vähenee 2017: 8,3/7,0 2018: 8,2 /7,0 2019: 8,0/6,9

Toimenpiteet

- Tunne- ja vuorovaikutuskasvatuspolku varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen (sis. mm. kiusaamisen ehkäisyn ja moniammatillisen yhteistyön)
- Yhteisöpedagogit kouluille, yhteisöllinen työ alueittain
- Ehkäisevä päihdetyön toimenpiteet eri ikäisille 4-vuotissuunnitelman mukaisesti
- Verkostomaiset monitoimijaiset toimintamallit sekä yhteisöllisessä työssä että yksilökohtaisissa tukimuodoissa
- Elintapaneuvonta edistää hyviä ravinto-liikunta-unitottumuksia

Toteutuma

- Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutetaan tunnetaitokasvatuksen vuorovaikutuskasvatuspolkua – Varhaiskasvatuksessa on käytössä yksikkökohtainen vuorovaikutuspolku sekä kehittämisen tukena ja tunne- ja vuorovaikutuskasvattajina on toiminut 3 hanketyöntekijää/varhaiskasvatuksen sosionomia. Kehittämislle on haettu ja saatu jatkoa 4 hanketyöntekijälle.
- Lapset puheeksi -menetelmän käyttöön koulutetaan vuosittain kymmeniä opettajia. –Korona on hidastanut henkilöstön kouluttamista.
- Henkilöstö havainnoi arjessa lapsen tuen tarpeita. Monialaista yhteistyötä toteutetaan mm. aluevarpu-toiminnassa. Perheiden avoin kohtaamispaikka suunniteltiin ja varustettiin kirjaston alakertaan, jossa toiminta aloitettiin tammikuussa 2020. – Kopassa on toiminut myös vanhempien itsensä vetämiä vertaisryhmiä. Koronakuukausina toiminta siirtyi verkkoon ja kesällä Koppa toimi 10 kertaa puistotoimintana saaden hyvää vastaanoton. Syksyllä toiminta jatkui korona-rajoitteiden mukaan vaihdellen.
- Yhteisöpedagogeja ei voitu palkata henkilöstön vähennystoimenpiteiden takia.
- Ehkäisevä päihdetyö: Ehkäisevää päihdetyötä on toteutettu eri ikäryhmille monitoimijaisesti Selvästi paras – toimintamallin mukaan valtuustokauden alkupuolella. 1.5.2020 lakkautettiin ept-koordinaattorin tehtävä. Ehkäisevä päihdetyötä on toteutettu vuonna 2020 pienennetyin resurssein. Suunniteltua toimintaa ja yhteistyötä ei ole kaikilta osin voitu toteuttaa mm. koronarajoitusten vuoksi. Nuorten ehkäisevään päihdetyöhön on osoitettu nuorisohjaajan työaika kaksipäivä viikossa. Ehkäisevän päihdetyön viikolla nuorille kohdistettiin someviestintää ja pidettiin aiheesta esillä nuorisotyössä. Koska tapahtumia ei esimerkiksi kouluissa ole voitu toteuttaa, ehkäisevän päihdetyön materiaalia on alettu työstää sähköiseksi, jolloin virtuaaliset toiminnot jatkossa mahdollistuvat. Nuorisotyön yhteistyö poliisin Ankkuritiimin kanssa on kehittämisvaiheessa.
- Essoten ja kaupungin yhteistyönä pilotoitiin ikäihmisten ryhmämuotoinen elintapaohjaus, joka oli samalla osana Xamk:n Hyviö-Pro vaikuttavuus -hanketta. Elintapaneuvonta on vakiinnuttanut toimintamuotojaan.
- Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä luku- ja kansalaistaitojen kautta. Kirjastoissa järjestettiin sosiaalisia kohtaamisia mahdollistavia tapahtumia kuten satutunteja, lukupiirejä, sanataidepajoja ja lukukoiratoimintaa. Koronapandemiasta aiheutuneet kirjastotilojen sulkemiset ja kokoontumisrajoitukset häirtasivat näitä toimintoja, joista osa siirrettiin verkkoon.
- Osallistuvan budjetoinnin kautta on rahoitettu yli 65-vuotiaille liukuasteiden hankinta sekä toteutettiin Equal Art Mikkelin –tapahtuma. Osallistuva budjetointi on käytössä myös aluejohtokuntien strategisissa hankkeissa.

Toimenpiteet

- Kehitetään yhteisöllisyyden toimintamalleja kaupungin, järjestötoimijoiden ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistyönä, lähellä kaupunkilaisten arkea

Toteutus

- Kaupunginosaseuroja koskeva lähidemokratiamalli on hyväksytty -malli sisältää kumppanuuspöytämallin käyttöönoton.
- Koko kaupunkia koskevaa avointa kumppanuuspöytää käytetään heti uuden valtuustokauden alussa.
- Lähidemokratiaa kehitetään muilta osin edelleen.
- Huhtikuussa 2021 käynnistettiin Seurafoorumi yhteistyössä Etelä-Savon Liikunnan kanssa. Seurafoorumiin kutsutaan mukaan kaikki Mikkelissä toimivat urheiluseurat.

Toimenpiteet

- Kahvitunti kaupunkilaisille. Jalkaudutaan kaupunkilaisten keskuuteen, teemoina kaavoitus, talous, kouluverkko jne
- ”Viikon kysymys” kaupunkilaisille verkkosivuilla
- Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus
- Osallistava budjetointi
  - Kokeilu: Nuorille osoitetut testamenttivarat
  - Kokeilu: Ajk:ien strategiset hankkeet
  - Vuonna 2018 kokeilut ja luodaan suunnitelma jatkokokeiluille
- Järjestöstrategia
Avustusklinikka-pop up (ohjataan järjestöjä hakemaan avustuksia) & selkeät ohjeistukset avustusten hakuun

Toteutuma

- Omatorilla ovat toteutuneet palaute- ja porinatuokiot.
- Oppilaiden osallisuus oppimisen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on ollut perusopetuksen lukuvuoden 2019-2020 painopiste.
- Osallistuvaa budjetointia on toteutettu perintövarojen käytössä sekä Nuorisovaltuuston että vanhus- ja vammaisneuvoston esityksistä.
- AJK:ien strategiset hankkeet toteutettu.
- Toteutettu liikuntapaikkarakentamista mm. Ristiinan ja Haukivuoren ulkoliikuntapaikat. Osallisuutta kehitettävä edelleen.
- XAMK:n Hyvinvoiva asukas –hankkeen kautta toteutettu asukkaiden toiveista Suojalammen uimarannan talkoot yhdessä asukkaiden kanssa.
- Liikkuva Mikkeli 2030 –ohjelmaa valmisteltu kuntalaiskyselyiden ja työpajojen kautta.
- Tapahtumajärjestämisen ohjeistus on laadittu.
- Osallisuussuunnitelman toteutus 2019-2021 on ollut suppeampaa vähentyneen resurssin vuoksi. Valtuustokauden aikana on kuitenkin toimittu osallisuussuunnitelman mukaan.

Hyvän elämän ohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seurantaindikaattoreiden teemat
<h2>2. Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki</h2>	<p>1. Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alueelliset matalan kynnyksen kohtaamispaikat - Verkostomaiset monitoimijaiset toimintamallit - Eri ikäisten ja eri ryhmien kohtaamisen edistäminen läpäisevästi toiminnassa - Yhdenvertainen harrastusmahdollisuuksien edistäminen ja harrastusmahdollisuuksien hakujärjestelmä - Waltti-korttikokeilun kokemukset hyödynnetään jatkon suunnittelussa, vaikuttavuus (vaikutukset hyvinvointiin) 	<p>Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/Essote, toisen asteen oppilaitokset, Xamk, järjestöt, srk</p>	<p>Harrastaminen Liikkuminen Koulutuksen ulkopuolelle jääneet Kävijämäärät</p>
	<p>2. Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet (Kävelystä ja pyöräilystä potkua –suunnitelma)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kevyenliikenteen väylät ja reitistöt (ml pyöräkartat) - Kevyen liikenteen väylien talvikunnossapito - Pyöräparkit - Kaupunkipyörät - Liikennekäyttäytyminen ja -osaaminen 	<p>Konserni- ja elinvoimapalvelut/ Kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmä/ Asumisen ja toimintaympäristön sekä Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueet, Essote, järjestöt</p>	
	<p>3. Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lähiluontoympäristön hyödyntäminen - Liikuntapaikkojen ym. rakennetun toimintaympäristön hyödyntäminen - Kulttuuritoiminta hyvinvoinnin edistäjänä 	<p>Hyvinvoinnin ja osallisuuden ja Kasvatus- ja opetuslautakunnat/ järjestöt, kulttuuritoimijat</p>	

Hyvän elämän Mikkelä, Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki

Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki: Indikaattori	Lähtötilanne (Mikkeli/koko maa)/Tavoite (Mikkeli)
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): 4.-5. lk: 82 %/83,3 % 87,8 %/ 89,4 % Tavoite: 100 % 8.-9. lk: 89 %/89,9 % 96,2 %/ 95,9 % Tavoite: 100 % Lukio: 94 % /93,4 % 97,0 %/ 97,8 % Tavoite: 100 % Amm. opp: 78,3 %/81,5 % 90,8 %/ 91,1 % Tavoite: 100 %
Aktiivisesti järjestötoimintaan tms. osallistuvien osuus,% (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015): Seurantatietoa ei ole saatavilla 2016-2020. Kaikki 25,5 %/koko maa: 27,6 % Tavoite: 30 % 20-64 v. 22,9 %/koko maa 27,6 % Tavoite: 30 % 65+ 31,6 %/koko maa 27,8 % Tavoite: 33 %
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % (Kouluterveyskysely)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019): 4.-5. lk: 48,1/45,1 % 41,9%/39,5 % Tavoite: 100 % 8.-9. lk: 22,1%/19,2 % 22,6%/21,9 % Tavoite: 100 % lukio: 13,6 %/ 13,1 % 12,4 %/13,9 % Tavoite: 100 % amm: 11,5%/12,6 % 15,1%/15,0 % Tavoite: 100 %
Vapaa-aikana liikuntaa harrastavien osuus, % (FinSote, aikuisväestö)	Lähtötilanne (2015): 81,2 %/ koko maa(2016) 78,8 % Seurantatietoa ei ole saatavilla 2016-2020. Tavoite: 100 %
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 v. (% vastaavan ikäisestä väestöstä)	Lähtötilanne (MLI/koko maa 2016) Seuranta MLI/koko maa 2019: 6,3 %/koko maa 8,3 % /6,5%/koko maa 7,5 % Tavoite: 5 %
Kävijämäärät (kirjasto, museo, orkesteri, kansalaisopisto, uimahalli, kulttuuripalvelut, teatteri, kansalaisopisto)	Tilanne 2017/2018/2019/2020 (Huom. 2020 koronavuosi) Tavoite: Kaikissa kävijämäärät kasvavat Kirjasto: 635 534/582 766/575 822/367 567 Museo: 38 491/28 771/37 472 / 18253 Orkesteri: 16 918/13 525/18 546/4 672 (+13 243 verkkolähetysten katselua) Kulttuuripalvelut Kävijämäärä omissa ja muiden kanssa yhteistyössä järjestetyissä tapahtumissa: 47 467/41 501/52 505/10947 (Huom. vuonna 2020 tapahtumien järjestämiskiellot ja koronaan liittyvät rajoitukset) Kävijämäärä tapahtumissa, joihin on myönnetty kohdeavustusta: 13 293/7 688/18 173/899 Säännöllistä kulttuuriavustusta saavien kävijä-/osallistujamäärä: 12 011/ 13 184/14 601/7076 Uimahalli: 148 829/168 133/177 547/93 946 (Huom. Rantakeitaan kävijälaskuri ajoittain toimimaton) Teatteri: 37 586/32 834/33 397/11 287 ja yleisötapahtumissa 2 428 osallistujaa Kansalaisopisto: 5500 opiskelijaa/5 400/5296/4645

Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki – Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen

Toimenpiteet

- Alueelliset matalan kynnyksen kohtaamispaikat
- Verkostomaiset monitoimijaiset toimintamallit
- Eri ikäisten ja eri ryhmien kohtaamisen edistäminen läpäisevästi toiminnassa
- Yhdenvertainen harrastusmahdollisuuksien edistäminen ja harrastusmahdollisuuksien hakujärjestelmä
- Waltti-korttikokeilun kokemukset hyödynnetään jatkon suunnittelussa, vaikuttavuus (vaikutukset hyvinvointiin)

Toteutus

- Perheiden avoin kohtaamispaikka valmistui kirjaston alakertaan ja avautui 15.1.2020. Avoimen varhaiskasvatuksen yksiköt jatkaneet yhteiskehittämistä kohtaamispaikkatoiminnan suuntaan.
- Kouluilla maksuttomia kerhoja eri harrastetoimijoiden kanssa yhteistyössä.
- Meijän Mikkelin Menoksi –kalenteri otettu käyttöön.
- Voimaa Vanhuuteen – ohjelman vertaisryhmät toimivat, ohjaajia koulutettu ja toiminta laajenee.
- Valtti-ohjelman avulla pyritään löytämään erityistä tukea tarvitseville lapsille liikuntaharrastus.
- LiHAppro ja Aktiivinen arki –harrastetapahtumissa eri toimijoilla mahdollisuus esitellä Mikkelin harrastustarjontaa.
- Walttikortin käytöstä tehty kysely perheille, Xamk:lla on 3-vuotinen vaikuttavuushanke Walttikorttikokeilun vaikuttavuudesta.
- Seniorikorttiin (50 €/v) ovat oikeutettuja mikkeliiläiset 65 vuotta täyttäneet sekä kaikenikäiset työkyvyttömyyseläkeläiset. Lisäksi käytössä vaikeavammaisten liikuntakortti.

**Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki –
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet
(Kävelystä ja pyöräilystä potkua –suunnitelma)**

Toimenpiteet

- Kevyenliikenteen väylät ja reitistöt (ml pyöräkartat)
- Kevyen liikenteen väylien talvikunnossapito
- Pyöräparkit
- Kaupunkipyörät
- Liikennekäyttäytyminen ja -osaaminen

Toteutuma

- Väyliä on lisätty ja kunnostettu vuosittaisen talousarvion puitteissa.
- Monikäyttöreitit 2,8 km, 4,2 km ja 6,2 km ovat valmistuneet Kalevankankaalle.
- Tehostetun talvikunnossapidon reittejä ei ole toteutettu 2019-2020 talvien aikana kustannussyistä.
- Kaupunkikeskustan kävely- ja pyöräilypainotteisuuden lisäämiskokeilu kevät-kesä 2019 aikana. Osana kokeilua testattiin runkolukittavia pyörätelinemalleja.
- Runkolukittavat pyörätelineet asennetaan keväällä 2021.
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmä on järjestänyt pyöräily- ja kävelytapahtumia Liikkujan viikoilla ja pyöräilyviikoilla sekä riksapyöräkokeilun. Tapahtumissa on lisätty tietoa liikennesäännöistä ja turvallisuusosaamista ja turvallisuutta jakamalla mm. heijastimia, pyörän etu- ja takavaloja.
- Mikkelin liittyi pyöräilykuntien verkostoon vuoden 2021 alusta lähtien.
- Maantiepyöräilykartan ensimmäinen versio valmistuu kesälle 2021.

Toimenpiteet

- Lähiluontoympäristön hyödyntäminen
- Liikuntapaikkojen ym. rakennetun toimintaympäristön hyödyntäminen
- Kulttuuritoiminta hyvinvoinnin edistäjänä

Toteutus

- Hyvän mielen kävelytapahtumilla nostettiin esiin luontoympäristöä luonnon läheisyyttä kaupunkiympäristössä ja luonnon hyvinvointivaikutuksia.
- Liikkuva Mikkeli 2030 –ohjelma valmistui jatkona liikuntapaikkakartoitukselle.
- Kirjasto, kulttuuripalvelut, orkesteri, museot ja kansalaisopisto tuottavat hyvinvointia edistäviä palveluja kansalaisten arkeen ja juhlaan peruspalveluna.
- Maakunnallisen kulttuurihyvinvointisuunnitelman suosituksia taiteen ja kulttuurin keinoista hyvinvoinnin edistämiseksi on hyödynnetty kaupungin eri toiminnoissa.
- Kaupunki on ollut mukana Parasta Etelä-Savon hakeen toimenpiteissä ja hyödyntää jatkossa hankkeen loppuraporttia Ihmisen huoltokirja. Hyvinvointia taiteesta, kulttuurista ja luonnosta.
- Mikkelin Kulttuurin unelmavuosi 2022 – hanketta valmisteltiin syksyllä 2020. Kulttuurin unelmavuoden tavoitteena on parantaa kulttuurin saavutettavuutta Mikkelistä ja nostaa sen näkyvyys uudelle tasolle. Tarkoituksena on aktivoida alueen toimijoita sekä kulttuurin harrastajia ja kuluttajia. Hanke tukee Mikkelin kaupungin strategista päämäärää hyvin voivasta Mikkelistä, jossa painopisteet ovat yhteisöllisyydessä sekä aktiivisessa ja hyvinvointia tukevassa arjessa. Aktiivinen osallistuminen kulttuuritoimintaan lisää yhteisöllisyyttä, osallisuutta, sallivuutta ja vahvistaa luottamusta itseän ja elämään. Hanke toteutetaan osana Saimaa-ilmiötä, jossa Mikkeli aloittaa keskuskaupunkien kesken jaettujen kulttuurin unelmavuosien sarjan ensimmäisenä vuonna 2022. Hankkeen rahoittaa Etelä-Savon Maakuntaliitto Euroopan aluekehitysrahastosta sekä Mikkelin kaupunki.

Hyvän elämän ohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seurantaindikaattoreiden teemat
<h3>3. Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin</h3>	<p>1. Yhdyspintatyössä valmistautuminen uuteen maakuntaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteensovittava johtaminen kaupungin ja muiden toimijoiden kesken, mm. si-sote-järjestöt - Ohjaamo Olkkari-toiminnan moniammatillisuuden turvaaminen - Perheiden hyvinvoinnin tukeminen eri elämäntilanteissa - Eriyistilanteiden tunnistaminen (myös heikot signaalit) matalalla kynnyksellä, parisuhteiden tuki varhain sekä eroauttaminen - Lähikouluperiaatteen vahvistaminen siten, että lapsille ja nuorille mahdollistuu tarvittavat tukitoimet ensisijaisesti omalla koulualueellaan. Toimintaa kehitetään yhdessä Essoten koulutiimien kanssa turvaten lapsen ja perheen palvelut matalalla kynnyksellä ja varhaisesti. 	<p>Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/Essote, toisen asteen oppilaitokset, Xamk, järjestöt, srk</p>	<p>Turvallisuuden kokemus PYLL-indeksi Koulukiusaaminen Vanhemmuus</p>
	<p>2. Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen turvallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sisäilmaongelmien hallittu hoitaminen ja ehkäisy - Kokemus turvallisuudesta (Mm. ympäristön siisteys, esteettisyys, valaistus, ei lymypaikkoja) - Esteettömyyssuunnitelman päivitys - Suunnitelma ikääntyneen väestön tueksi - Kotouttaminen, maahanmuuttajat osaksi yhteisöjä - Osallisuuden kokeminen 	<p>Sivistyksen ja hyvinvoinnin sekä Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueet/Seudun ympäristöpalvelut, Essote, järjestöt, srk, pelastuslaitos, poliisi</p>	

Hyvän elämän Mikkeli, Sujuva ja turvallinen elämästä vauvasta ikäihmisiin

Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin: Indikaattori	Lähtötilanne (Mikkeli/koko maa)/Tavoite (Mikkeli)																
Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus, % (FinSote, aikuisväestö)	<p>Lähtötilanne (2015): Seurantatietoa ei ole saatavilla 2016-2020.</p> <p>Kaikki 92,8 %/koko maa 91,2 % Tavoite: 95 % 65v + 92,9 %/koko maa 91,8 % Tavoite: 95 %</p>																
PYLL- indeksi (Potential Years of Life Lost), Ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet	<p>Lähtötilanne (2010-2014):</p> <p>Miehet: Tilanne koko maata huonompi, etenkin alkoholin ja tupakan osalta. Ennenaikaiset menetykset suurimmat: 1) Tapaturmat ja myrkytykset, joista 58 % itsemurhat 2) verenkiertoelinsairaudet ja pahanlaatuiset kasvaimet (keuhkosyöpä) Naiset: Tilanne koko maan tasolla. Kehitys positiivisinta koko maassa alkoholin suhteen. Huomio tupakan haittoihin. Ennenaikaiset menetykset suurimmat 1) pahanlaatuiset kasvaimet (keuhkosyöpä), trendi huonompaan suuntaan 2) tapaturmat ja myrkytykset, trendi parempaan suuntaan, alkoholihaitat pienentyneet</p> <p>Tavoite: koko maan taso, erityinen huomio: Miehet: alkoholin ja tupakan haittojen vähentäminen. Naiset: Tupakan haittojen vähentäminen. Molemmilla lihavuuden ehkäisy.</p> <p>Essote ei ole toteuttanut PYLL-tilanteen seurantaan valtuustokauden aikana.</p>																
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa,% (Kouluterveyskysely)	<p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017, 2019):</p> <table border="0"> <tr> <td>4.-5. lk: 6,7 %/ koko maa 7,3 %</td> <td>7,7 %/ 7,2 %</td> <td>Tavoite: 0 %</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8.-9. lk: 6,6 %/koko maa 5,8 %</td> <td>6,3 %/5,5 %</td> <td>Tavoite: 0%</td> <td></td> </tr> <tr> <td>lukio: 1 %/ koko maa 1.1 %</td> <td>0,4 %/1,1</td> <td>Tavoite: 0 %</td> <td></td> </tr> <tr> <td>amm: 3 %/koko maa 3,3 %</td> <td>4,2 %/3,6 %</td> <td>Tavoite: 0 %</td> <td></td> </tr> </table>	4.-5. lk: 6,7 %/ koko maa 7,3 %	7,7 %/ 7,2 %	Tavoite: 0 %		8.-9. lk: 6,6 %/koko maa 5,8 %	6,3 %/5,5 %	Tavoite: 0%		lukio: 1 %/ koko maa 1.1 %	0,4 %/1,1	Tavoite: 0 %		amm: 3 %/koko maa 3,3 %	4,2 %/3,6 %	Tavoite: 0 %	
4.-5. lk: 6,7 %/ koko maa 7,3 %	7,7 %/ 7,2 %	Tavoite: 0 %															
8.-9. lk: 6,6 %/koko maa 5,8 %	6,3 %/5,5 %	Tavoite: 0%															
lukio: 1 %/ koko maa 1.1 %	0,4 %/1,1	Tavoite: 0 %															
amm: 3 %/koko maa 3,3 %	4,2 %/3,6 %	Tavoite: 0 %															
Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, % (Kouluterveyskysely)	<p>Lähtötilanne (MLI/koko maa 2017): Tavoite: Paranee kaikissa ryhmissä</p> <table border="0"> <tr> <td>4.-5. lk: 58,6 %/6,7 %/ koko maa 58,3 %</td> <td>64,5 %/ 61,7 %</td> </tr> <tr> <td>8.-9. lk: 36,4 %/koko maa 39,5 %</td> <td>48,4 %/ 46,6 %</td> </tr> <tr> <td>lukio: 33,8 %/ koko maa 38,8 %</td> <td>41,4 %/ 44,5 %</td> </tr> <tr> <td>amm: 40,5 %/koko maa 40,5 %</td> <td>48,6 %/ 46,1 %</td> </tr> </table>	4.-5. lk: 58,6 %/6,7 %/ koko maa 58,3 %	64,5 %/ 61,7 %	8.-9. lk: 36,4 %/koko maa 39,5 %	48,4 %/ 46,6 %	lukio: 33,8 %/ koko maa 38,8 %	41,4 %/ 44,5 %	amm: 40,5 %/koko maa 40,5 %	48,6 %/ 46,1 %								
4.-5. lk: 58,6 %/6,7 %/ koko maa 58,3 %	64,5 %/ 61,7 %																
8.-9. lk: 36,4 %/koko maa 39,5 %	48,4 %/ 46,6 %																
lukio: 33,8 %/ koko maa 38,8 %	41,4 %/ 44,5 %																
amm: 40,5 %/koko maa 40,5 %	48,6 %/ 46,1 %																

Toimenpiteet

- Yhteensovittava johtaminen kaupungin ja muiden toimijoiden kesken, mm. si-sote-järjestöt
- Ohjaamo Olkkari-toiminnan moniammatillisuuden turvaaminen
- Perheiden hyvinvoinnin tukeminen eri elämäntilanteissa
- Erityistilanteiden tunnistaminen (myös heikot signaalit) matalalla kynnyksellä, parisuhteiden tuki varhain sekä eroauttaminen
- Lähikouluperiaatteen vahvistaminen siten, että lapsille ja nuorille mahdollistuu tarvittavat tukitoimet ensisijaisesti omalla koulualueellaan. Toimintaa kehitetään yhdessä Essoten koulutiimien kanssa turvaten lapsen ja perheen palvelut matalalla kynnyksellä ja varhaisesti.

Toteutuma

- Essoten ja kaupungin yhteinen lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhteensovittavan johtamisen ryhmä linjannut ja vakiinnuttanut toimintansa.
- Ohjaamo Olkkari toimii moniammatillisesti.
- Perheiden hyvinvointi ja erityistilanteet: Perheneuvo, Olkkari, opiskeluhuoltopalvelut ja perheneuvoverkosto sekä näiden ohjausryhmät toimivat perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja erityistilanteiden tunnistamiseksi. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus toteuttavat kolmiportaista tukea sekä Lapset puheeksi –keskusteluja ja neuvonpitoja (LP). LP käytössä myös mm. neuvolassa. Mikkeli aktiivisesti mukana maakunnallisissa varhaisen tuen ja eroauttamisen kehittäjäryhmissä sekä eroauttamisen hankkeiden toimenpiteissä (mm. lapsen osallisuus erossa).
- Lähikouluperiaatetta vahvistettu siirtämällä erityisluokanopetusta oppilaiden omille lähikouluille.
- Monitoimijainen arviointi käytössä neuvolan perheteimissä sekä yhdellä koulutiimialueella viidestä.

Toimenpiteet

- Sisäilmaongelmien hallittu hoitaminen ja ehkäisy
- Kokemus turvallisuudesta (mm. ympäristön siisteys, esteettisyys, valaistus, ei lymypaikkoja)
- Esteettömyyssuunnitelman päivitys
- Suunnitelma ikääntyneen väestön tueksi
- Kotouttaminen, maahanmuuttajat osaksi yhteisöjä
- Osallisuuden kokeminen

Toteutuma

- Sisäilmatyöryhmissä puututaan sisäilmaongelmiin monitoimijaisesti.
- Esteettömyyssuunnitelman päivitys valmistunut keväällä 2021. Vammaisneuvosto ja monet toimijat osallistuivat aktiivisesti suunnitelmatyöhön. Lisäksi järjestettiin esteettömyyskävelyitä kaupunkikeskustassa ja julkisissa sisätiloissa, kuten pääkirjasto.
- Essote on laatinut alueellisen ikäohjelman.
- Vammais- ja vanhusneuvoston kuulemista on aktiivisesti kehitetty yhteistyössä neuvostojen kanssa. Vaikuttavimmaksi on havaittu riittävän varhainen kuuleminen jo asioiden suunnitteluvaiheessa.
- Vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat antaneet aktiivisesti esteettömyyslausuntoja ja -kannanottoja.
- Liikuntapaikkojen esteettömyystiedot kirjattu kaupungin nettisivuille.
- Esteetön kota ja ulkokäymälä Säynätin retkeilyreitit yhteydessä ovat todettu hyväksi ja käyttäjät ovat ne löytäneet. Pitkäjärvellä esteetön laiturit on myös kovassa käytössä.
- Liikenneturvallisuussuunnitelma päivitettiin vuoden 2019 aikana.
- Liikennekäyttäytymiskysely toteutettiin syksyllä 2020.
- Kirjastossa toteutettiin maahanmuuttajille suunnattu Kirjastossa kuin kotonaan-hanke, jossa kokeiltiin eri kieliryhmien kanssa laajalti erilaista toimintaa, kuten esimerkiksi kirjastokaveritoimintaa. Hanke lisäsi molemminpuolista oppimista, ymmärrystä ja verkostoitumista ja siinä tuotettiin uusia materiaaleja, kuten maahanmuuttajalapsille tarkoitettu virtuaalinen kirjastosuunnistus. Monia toimintoja suunnitellaan jatkettavaksi yhteistyökumppaneiden voimin. Suunniteltu hankkeen jälkeinen toiminta tyrehtyi 2020 koronan vuoksi.

MIKKELI

Hyvinvoinnintila Yhteenvedo 2018-2021

Kh 31.5.2021

Kvalt 7.6.2021

HYVINVOINNIN TILA ***Yhteenveto 2018-2021***

Laaja hyvinvointikertomus, Hyvän elämän ohjelma ja laaja hyvinvoinnin tila on raportoitu kaupunginvaltuustolle 9.11.2020.

Valtuustolle esitetään tiivis yhteenveto hyvinvoinnintilasta valtuustokauden 2018-2021 lopussa.

- Päihteiden käytön huolestuttava suunta, laittomat huumeet yhä nuorempien saatavilla ja kokeiltavana
- Liikkumattomuuden haasteet ja ylipainon yleisyys
- Diabetes yleistä. Mielen hyvinvoinnilla ja mm. diabeteksella on tiivis yhteys
- Huoli työssäjaksamisesta ja mielen hyvinvoinnin uhat ovat työelämässä lisääntyneet. Yhä enemmän nuorilla alle 35-vuotiailla työntekijöillä.
- Koulukiusaaminen on lisääntynyt
- Eriarvoistuminen
  - Lukiolaisten paineet lisääntyneet ja hyvinvoinnin kokeminen heikentynyt
  - Hyvinvoinnissa eroja tyttöjen ja poikien välillä, tytöillä hyvinvointihuolia enenevästi
  - Miesten ja naisten väliset terveyserot ennallaan
  - Erityisryhmien hyvinvointiuhkat ja eriarvoistuminen korostuivat korona-aikana
  - Koronapandemian lisäämä yksinäisyys, mielenterveyden haasteet, päihteiden käytön lisääntyminen, taloudelliset huolet, perheiden huolet, lasten ja nuorten huolet, ikäihmisten haasteet sekä hoiva- ja hoitovaje.

- Nuorista raittiita:
  - peruskoulun (8.-9. lk) 64 % (koko maa 61 %)
  - ammattiin opiskelevista 26 % (koko maa 29 %)
  - lukiolaisista (1.-2. lk) 35 % (koko maa 35 %)
- Alkoholin ja tupakan käytön vähentyessä tilalle ovat tulleet laittomat huumeet, tavallisena kannabiskokeilut. Nuuskan käyttö on lisääntynyt.
- Huumeiden hankkiminen koetaan helpoksi (yläluokat 58 %, ammattiin opiskelevat 66 %, lukio 60 %).
- Katukaupasta on siirrytty nettikauppaan.
- Sekakäyttö yleistä. Lääkkeiden huumaava käyttö tavallista.
- Kannabiksen käyttö lisääntynyt huolestuttavasti. Sitä helppo hankkia ja sen haittoja vähätellään.
- Koronavuonna 2020 amfetamiinin käyttö on kolminkertaistunut vuoteen 2012 verrattuna.
- Jätevesitutkimuksen 11/2020 mukaan vertailukaupungeista Kotkan ja Lappeenrannan jälkeen Mikkelissä huumeiden käyttö yleisintä.
- Mikkelissä amfetamiinin käyttö yleisempää kuin Seinäjoella tai Hämeenlinnassa, yleisempää kuin Jyväskylässä, lähes Tampereen tasoa.
- Jätevesitutkimuksen tulokset ovat yhtenevät rattijuopumusten lisääntymisessä.
- Rattijuopumuksista yli puolet (55 %) on huumeista johtuvia.

Myönteinen kehitys

- Suurin osa lapsiperheistä voi hyvin
- Kouluissa nuorten osallisuus lisääntynyt
- Nuorten koulutukseen kiinnittyminen on hyvällä mallilla
- Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevien hyvinvointi on lisääntynyt
- Työttömien aktivointitoimet ja työttömien terveystarkastukset ovat tehostuneet
- Liikenneturvallisuus on parantunut
- Luonnon liikkumis- ja hyvinvointimahdollisuuksia hyödynnetään enenevästi
- Koronapandemian aikana yhteisöllisyys, erilaiset naapuriavun ja välittämisen mallit ovat lisääntyneet

Johtopäätöksiä ja kehittämisehdotuksia

- Mielen hyvinvoinnin haasteiden yleisyydestä johtuen ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen panostaminen ja yksinäisyyden ehkäisy ovat tärkeitä kaiken ikäisillä.
- Mielen hyvinvoinnin tuki ehkäisee päihdehaittoja ja syrjäytymistä, lisää työ- ja toimintakykyä sekä edistää elinvoimaa.
- Ennakoivaa, ennaltaehkäisevää työtä ja varhaisen moniammatillisen ja monitoimijaisen tuen muotoja tarvitaan. Myös uusia tapoja toimia päihteiden käytön muuttuvissa tilanteissa.
- Hyvinvointia lisäävien elintapojen edistäminen on kustannustehokasta. Hyödynnetään ravitsemus-, liikunta-, kulttuuri-, taide- ja luontolähtöisiä toimintatapoja.
- Hyvinvoinnin ja talouskasvun lisääminen samanaikaisesti on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää sekä eriarvoisuutta vähentävää (STM).

Kaikille mahdollisuus osallisuuteen

Ihmiset kokevat olevansa yhdenvertaisia ja osallisia

Hyvät arkiympäristöt

Arkiympäristö on terveellinen, turvallinen, esteetön ja esteettinen

Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta ja palvelut

Ihmisillä on mahdollisuus hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään toimintaan sekä laadukkaisiin ja yhdenvertaisiin palveluihin

Päätöksenteolla vaikuttavuutta

Päätöksentekijät edistävät hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä vähentävät eriarvoisuutta

Kestävän kasvun ohjelma

Kestävän kasvun ohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit / vuosi	Lähtötilanne/ tavoite
1. Terveellinen ja turvallinen ympäristö	1. Liikennepäästöjen vähentäminen -biopolttoaineiden käytön lisääminen kaupungin järjestämässä henkilöliikenteessä ja urakoinneissa -kevyenliikenteen osuuden lisääminen talvipyöräilyyn edellytyksiä parantamalla sekä yhtenäisiä kevyen liikenteen verkostoja rakentamalla	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	-biopolttoaineiden jakeluverkoston kattavuus -biopolttoainetta käyttävien ajoneuvojen määrä -pyöräilyn ja jalankulun osuus tehdyistä matkoista	-Lähtötilanne: Kaupungin alueella 2 tankkauspistettä / Tavoite: 4 kpl
	2. Vesistöjen laadun parantaminen ja pohjavesiriskin vähentäminen -kaupungin esimerkki ja rooli kaupungin eteläpuolisen Saimaan, Puulan ja Kyyveden alueen vesistökuormituksen vähentämiseksi (uuden jätevedenpuhdistamon valmistuminen, vesistövaikutusten huomioiminen luparatkaisuissa) -pohjavesien suojelusuunnitelmien toteutus -PIMA –alueiden kunnostukset ”etukenossa” -hulevesien käsittelyn parantaminen mm. käsittelyalueita rakentamalla	-Mikkelin kaupunki lupaviranomaisena/Mikkelin vesilaitos/Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	-hajakuormituksen määrä (Saimaan Annilanselkä, Kyyvesi ja Puulan Kotalahti) -kaupungin toteuttamien vesiensuojeluratkaisujen määrä hulevesien johtamisessa ja metsänkäsittelyssä -vedenhankinnan kannalta tärkeimpien pohjavesi-alueiden pohjaveden laatu	-Lähtötilanne: Hanhikangas määrällisesti heikko, Pursiala Osa-alueiltaan huono kemiallinen Muut Hyvä / Tavoite: Hanhikangas Vedenotto kestävällä tavalla Pursiala Ei heikkene Muut Hyvä
	3. Ilmanlaadun parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen -kevään katupölyhaittojen ajallinen rajaaminen -autoilun vähentäminen keskusta-alueella kevyenliikenteen edellytyksiä parantamalla -vähähiilisten (biokaasu, aurinkoenergia) ratkaisujen edistäminen -Kaupungin ilmasto- ja energiastrategia 2010 – 2020 päivitetään vuosille 2020 – 2030.	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue/kunnossapito urakoitsijat/ESE oy/Energia-alan yritykset -Mikkelin seudun ympäristöpalvelut	Ilmanlaatu arvioituna Mikkelin keskustassa. Hengitettävälle pölylle on annettu raja-arvo, jossa vuorokausiarvo ei saa ylittää 50 ug/m3 vuosittain yli 35 kertaa, sekä vuosikeskiarvo 40 ug/m3)	-Hengitettävän pölyn pitoisuuksissa Mikkelissä vuonna 2015 tehdyn mittausjakson aikana ylittyi ohjearvo maaliskuussa. Raja-arvon lukuarvo ylittyi yhdeksän kertaa (6 kertaa v. 2014; 9 kertaa v. 2010 ja 14 kertaa v. 2009). -Ilmanlaatuindeksillä arvioituna ilmanlaatu Mikkelissä oli n. 92 % ajasta

Raakamaavaranto-ohjelma	Toimenpiteet	Tavoitteenä/ yhteistyötahot	Seuranta- ja mittausvuosi	Lähtötilanne/ tavoite
2. Elinvoimaisuus	1. Maapolitiikka -kaupunki on aktiivinen toimija raakamaavarannon hankinnassa -maankäytön suunnittelu ja tontinluovutus – prosessien kehittäminen	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue	-kaupungilla on riittävä raakamaavaranto -kaupungin tontinluovutusten määrän kehitys eri kysyntäsegmenteissä	-Lähtötilanne Raakamaavaranto n. 10 vuotta / Tavoite 10 vuotta -Lähtötilanne Tontin luovutusten määrä 2017 18 kpl ok, 7 kpl rivitalotontteja joista 5 palvelutalo, 2 kpl kerrostalo sekä 1 kpl yritystontteja / Tavoite 50 kpl ok, 10 kpl rivitalo, 5 kpl kerrostalo sekä 10 kpl yritystontteja vuodessa
	2. Matkailun edistäminen -Geopark –kohteiden rakentaminen ja viimeistely Mikkelin alueella osana Unesco Geopark statuksen hankkimista -retkeilyreitistöjen tason parantaminen ja luontomatkailun aktiivisen markkinoinnin lisääminen -maastopyöräilyreitien rakentaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue/Geopark ry/Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue/luonto- ja retkeilyjärjestöt	-Saimaa Geopark kohteiden määrä kaupungin alueella - maastopyöräilyreitien valmistuminen	-Lähtötilanne Valmiita ja viimeistelyjä Geopark kohteita 0 kpl / Tavoite 10 kpl -Lähtötilanne Maastopyöräireittejä 0 kpl / Tavoite 1 kpl
	3. Resurssitehokkuus (bio- ja kierrätystalous) -biojätteiden kierrätyksen lisääminen syntypaikkalajittelun ja keräämisen tehostamisella -jätteiden kierrätyksen tehostaminen Metsäsairila Oy:n ja Ekotorin yhteishankkeella -EcoSairilan (sininen biotalous) materiaalivirtojen (prosessin) tuomien uusien mahdollisuuksien käyttöönotto	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue/Metsäsairila Oy/Toimintakeskus/Vesilaitos/Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	-Syntyvän sekajätteen määrä -Asumisen jätteen kierrätysaste	-Lähtötilanne Sekajäte ka. 14 000 ton / Tavoite 13 500 ton -Asumisen jäte, jätteen kierrätys: Lähtötilanne 98,6 % / Tavoite 99 %

Kestävän kasvun ohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit / vuosi	Lähtötilanne/ tavoite
3. Kaupungistuminen	1. Saavutettavuus -Viisaan liikenteen kokeilut (joukkoliikenteen kutsupalvelut, yhteiskuljetukset esim. koulu-, palvelu- ja asiointiliikenteessä, työmatkaliikennekokeilu AIKO – hankkeessa) -edunvalvonta maakunnallisissa liikennehankkeissa	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue -Kaupunginhallitus edunvalvonta-asioissa.	-joukkoliikenteen käyttäjämäärät (suoritetta)	-Lähtötilanne Matkojen määrä 700 589 kpl vuodessa / Tavoite 900 000 kpl -Korona vaikuttanut
	2. Palvelujen digitalisointi/etäsaavutettavuus -kaupungin omistamien tilojen ja alueiden varausjärjestelmän sähköistäminen sekä markkinoinnin tehostaminen -palautejärjestelmä otetaan käyttöön	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue/vuokraus- ja käyttöpalvelut	-julkisten tilojen käyttöaste -vajaakäyttöiset kiinteistöt	-Lähtötilanne (15 h/vrk) 43 % / Tavoite 65 -Korona vaikuttanut -Lähtötilanne Rakennuskohtainen varausjärjestelmä / Tavoite Avoin ja hlö riippumaton varausjärjestelmä -Rakennuskohtainen varausjärjestelmä on edelleen käytössä, koska toimivampaa järjestelmää ei tällä hetkellä ole saatavilla. Varaamo - kokeilu päätettiin, koska se ei palvellut koko käyttäjäsektoria
			-palautejärjestelmän käyttöönotto	-Prosessi keskeytetty -> tavoitteena keskitetty malli
	3. Kestävä kehitys ja ilmastonmuutoksen torjunta -suositetaan ympäristöä vähemmän kuormittavien energiaratkaisujen (aurinko-, maa- ja vesi- sekä kaukolämpö) käyttöönottoa -suositetaan paikallisen biokaasun sekä sähkön käyttöä kaupunkikonsernin ajoneuvoissa sekä palveluntuottajien	-Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue -kaupunkikonserni	-ympäristökuormitus ja ekotehokkuus -energiankulutuksen lasku kaupungin omistamissa kiinteistöissä -kasvihuonekaasupäästöt	-Lähtötilanne 2017 on 5,5 t CO2 ekv/asukas -Tavoite 2021 on 4,8 t CO2 ekv/asukas

Elinvoimaohjelma

seuranta 2021

1. Osaaminen ja TKI-toiminta

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit / vuosi	Lähtötilanne/ tavoite
1. Osaaminen ja TKI-toiminta	EcoSairila <ul style="list-style-type: none"> - yritystonttien luovutusvalmiuden aikaansaaminen - ympäristöjohtamisen mallin ja alustan rakentaminen integroituville yrityksille - kaupunkikonsernin materiaalien kierrätys ja kaupallistaminen - alueen materiaalivirtojen tuomien uusien mahdollisuuksien käyttöönotto 	Mikkelin kaupunki / Miksei Oy / EcoSairila -toimijat	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysten määrä • Uudet työpaikat • TKI-resurssit 	4 kpl / +5 kpl (v. 2024) / + 10 kpl (v. 2040) v. 2021; 17 kpl 60 hlö / + 150 hlö (v. 2024) / + 500 hlö (v. 2040) v. 2021: 47 hlö 8 M€ / kasvaa vuosittain v. 2021: 8,3 M€
	Memory Campus <ul style="list-style-type: none"> - Toimijaverkoston yhteistyön laajentaminen ja syventäminen - Uuden liiketoiminnan luominen - Valtakunnallisten ratkaisujen kotiuttaminen 	Mikkelin kaupunki / Miksei Oy / Naistinki Oy / MemoryCampus -verkoston toimijat	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysten määrä • Uudet työpaikat • TKI-resurssit 	12 kpl / Kasvaa vuosittain v. 2021: ei muutosta 83 hlöä / Kasvaa vuosittain v. 2021: 96 hlö (osa hankkeissa) 2,7 M€ / kasvaa vuosittain v. 2021: 4,3 M€
	Kalevankagas <ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointi- ja elämyspalveluiden liiketoiminnallinen kehittäminen - Hyvinvointialan tutkimuksellisen ja innovaatioiden kehittäminen - Edistetään kuntalaisten tasavertaisuutta ja osallisuutta liikunnalliseen elämäntapaan. 	Mikkelin kaupunki / XAMK / Kalevankangas - toimijat	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysten määrä • Uudet työpaikat • TKI-resurssit 	10 kpl / 20 kpl (v. 2021) / 30 kpl (v. 2030) v. 2021: 17 kpl 40 hlö / 60 hlö (v. 2021) / 120 hlö (v. 2030) v. 2021; 178 hlö 0,5 M€ / 0,7 M€ (v. 2021) / 1,3, M€ (v. 2030) v. 2020: 1,85 M€
	Työelämän tarpeista lähtevä koulutus <ul style="list-style-type: none"> • Elinkeinoelämän kehittäminen yhteistyössä • Osallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen (nuoret ja aikuiset) osaamisen kehittämisen keinoin • Koulutusmaiseman imagoselvitys 	Kaikki koulutuksen järjestäjät	<ul style="list-style-type: none"> • Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvu • Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvu 	Ei tutkintoa: v. 2016: 12 698 hlö / pienenee vuosittain v. 2019 / 11 481 hlö v. 2016: 13645 hlö / kasvaa vuosittain v. 2019 / 14 007 hlö
	Korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyö <ul style="list-style-type: none"> - Opintotarjonnan Outlet (monimuotoinen verkostomainen koulutustarjotin) - Yhteinen näkyvyys 	Kaikki koulutuksen järjestäjät	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorisotyöttömyyden (17-24 v.) väheneminen 	Lähtötilanne (2016): 21,8 %/17 % v. 2020 / tilastointitapa muuttunut.

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit / vuosi (Miksein & kaupungin oma seuranta)	Lähtötilanne/ tavoite (v. 2017/ v. 2018)
<h2>2. Asiakslähtöiset yrityspalvelut</h2>	<p>Sujuvat sijoittautumispalvelut, joustava ja ennakoiva kaavoitus</p> <ul style="list-style-type: none"> Kasvatetaan Mikkelin vetovoimaa sekä yritysten että työvoiman näkökulmasta ja haetaan aktiivisesti uusia investointeja. Kehitetään sijoittumispalvelu sujuvaksi ja yritykselle vaivattomaksi kokonaisuudeksi. Ennakoidaan kaavoituksella tulevia yritystoiminnan tarpeita. Varmistetaan yritystoiminnan kasvun edellytykset kehittämislustoissa. 	Mikkelin kaupunki / Miksei / Naistinki	Asiakkuudet	580 / 650 kpl v. 2020 / 1557 kpl
			Tilaisuudet (osallistujat)	200 (4371 hlö) / 210 kpl (4400 hlö) v. 2020 / 108 kpl / 2128 hlö
			Asiakastyytyväisyys	3,55/5 / 4/5 v. 2020 / 4/5
			Uudet yritykset	119 / 130 kpl v. 2020 / 112 kpl
	<p>Laadukkaat neuvonta- ja kehittämispalvelut sekä yhteistyöverkostot yrityksille elinkaaren eri vaiheisiin</p> <ul style="list-style-type: none"> Tuotetaan asiakaslähtöisiä, tunnettuja ja tuloksellisia yrityspalveluja ja rakennetaan yhteistyöverkostoja. Panostetaan kasvun edistämiseen: kasvuyritysten tunnistamiseen, myynti- ja markkinointiosaamisen kehittämiseen sekä uusiin kumppanuuksiin niin paikallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. 	Miksei / YritysSuomi -verkosto	Uudet työpaikat	364 / 400 kpl v. 2020 / 288 kpl
			Yritysten kehityshankkeet	96 / 110 kpl v. 2020 / 195 kpl
			EK:n seuturanking	v. 2017: 14. sija v. 2019: 10. sija v. 2021 / 21. sija
			Kaupungin hankinnat seudun yrityksiltä, kpl/suhde %	48% / hankinnat seudun yrityksiltä kasvaa v. 2020 / 46 %

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit /vuosi	Lähtötilanne/ tavoite
3. Matkailu, vapaa- ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtuma- tuotanto	Matkailun ja vapaa-ajan asumisen ympärivuotinen kasvu ja pitkäjänteinen kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> - markkinointi, tuotekehitys/matkailu - majoituskapasiteetin lisäys/tuotteistaminen - vapaa-ajan asukkaiden huomioiminen osa-aikaisina kaupunkilaisina, "ambassadors" - yritysten kasvu ja yhteistyö 	Miksei / matkailu	Majoitustilastot (Tilastokeskus)	Lähtötilanne v. 2017: 221 437 vrk/(285 165 vrk)
	Omat investoinnit matkailullisesti merkittäviin kohteisiin sekä Invest-In <ul style="list-style-type: none"> - Veturiyritysten houkuttelu alueelle - Reitistöt - Saimaa GeoPark/Astuva/Neitvuori - Anttolan luontomatkailukeskus - Kyyhkylä-Moisio-Annala 	Miksei / Invest In Mikkelin kaupunki / matkailu Metsähallitus	yöpymisvuorokaudet	Kaupunki / (seutu) Tavoite v.2018: 225 000 vrk/(290 000 vrk) v.2019: 230 000 vrk/(298 000 vrk) v.2020: 237 000 vrk/(307 000 vrk) v.2021: 245 000 vrk/(316 000 vrk) Toteuma v. 2018: 205 877 vrk / (270 283 vrk) v. 2019: 207 811 vrk / (269 228 vrk) v. 2020: 153 155 vrk / (219 455 vrk)
	Mikkelin vahvuuksien täysimääräinen hyödyntäminen ja brändin rakentaminen <ul style="list-style-type: none"> - Saimaa8 - "Central Park" - Päämaja/sotahistoria - Luomu/lähiruoka - Satamalahti/"Rysä" 	Mikkelin kaupunki / matkailu	sesongit, vrk	talvikausi 11-04/kesäkausi 05-10 v.2017: 76 388/145 820 vrk Tavoite: v. 2018: 72 000/153 000 vrk v. 2019: 74 000/156 000 vrk v. 2020: 77 000/159 300 vrk v. 2021: 80 000/165 000 vrk Toteuma: v. 2018: 73 054 / 132 047 vrk v. 2019: 78 035 / 129 531 vrk v. 2020: 58 679 / 101 865 vrk
			Huonekäyttöaste / keskihinta	huonekäyttö/keskihinta v.2017: 44,3 % / 44,76 € v.2018: 45 % / 45 €

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit/ vuosi	Lähtötilanne/tavoite
4. Työllisyyden- hoito	Pitkään työttömänä olleiden ja nuorten aktivoiminen , työelämävalmiuksien kehittäminen ja palkkatukityöllistäminen . Tavoitteena oikean palvelun löytäminen, koulutukseen hakeutuminen tai avoimille työmarkkinoille työllistyminen . Aktiivinen työnantajien kontaktointi Lakisääteinen veloitetyöllistäminen	Työllisyyspalvelut, Essote (TYP Reitti), TE-palvelut, yritykset, järjestöt, oppilaitokset	TMT-maksu Toteutuneet toimenpiteet lukumäärä Työttömyys% Pitkäaikaistyöttömät, Alle 25 v	v. 2017: 3,6M€ / v. 2018: 3,2 M€ Työttömyys% 10,3 Pitkäaikaistyöttömät, 2,9 Alle 25 v 1,5
	Työllistämisperusteiset oppisopimukset ja muu koulutukseen ohjaus	Työllisyyspalvelut, oppilaitokset, Essote	Oppisopimusten lukumäärä	15kpl/vuosi
	Kehittämiskumppanuus Tarjotaan pitkäaikaistyöttömille työllistymis-, kuntoutumis- ja osallistumismahdollisuuksia, sekä turvataan samalla myös paikallisten elinkeinojen toimintaedellytyksiä.	Työllisyyspalvelut, Toimintakeskus ja mahdolliset muut kolmannen sektorin toimijat	Asiakkaiden lukumäärä	254 hlöä / 240-290
	Työpajatoiminta Parannetaan yksilön valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön sekä vahvistetaan arjenhallintataitoja	Työllisyyspalvelut, oppilaitokset, Toimintakeskus, Essote (Ohjaamo)	Toteutuneet toimenpiteet lukumäärä Asiakkaiden lukumäärä	
	Hankkeet, joilla kehitetään toimintaa	Työllisyyspalvelut, ELY, hankekohtaiset muut kumppanit	Katsotaan hankekohtaisesti	
	Osaavan työvoiman varmistaminen Tavoitteena saada uusia asukkaita ja lisätä seudun näkyvyyttä	Työllisyyspalvelut (Solmu), kaupunkimarkkinointi, Miksei, Mikkelin seudun kunnat	Muuttajien lukumäärä	-94 (Mikkelin seutu; kuntaan 395, kunnasta 489)

5. Konserni-rakenteen tiivistäminen

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit/ vuosi	Lähtötilanne/tavoite
5. Konserni-rakenteen tiivistäminen	Konserniajattelun ja -viestinnän terävöittäminen Annetaan riittävä tuki ja ohjaus konserniyhtiöille.	Kaupunginjohtaja Konsernivastuuhenkilöt Konserni- ja elinvoimajaosto	Konserniyhtiöiden päättäjien yhteiset tapaamiset (Konsernifoorumit)	Keskeisten konserniyhtiöiden johto kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa.
	Mikkeli-konserni tutuksi myös kaikille mikkeliäläisille.	Markkinointitiimi Konserniohjausryhmä	Kaupungin konsernipäivä kuntalaisille	Kuntalaisten konsernipäivä kerran valtuustokaudessa
	Varmistetaan osakeyhtiöiden hallituksissa riittävä osaaminen, tarvittaessa hallitusammattilaisten avulla.	Keskeiset konserniyhtiöt Konserni- ja elinvoimajaosto	Hallitusammattilaisten määrä	Konsernissa vähintään kaksi hallitusammattilasta nimettynä.
			Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksen jäsenten käymät sertifioidut koulutukset.	Kaikki keskeisten konserniyhtiöiden hallituksen jäsenet käyvät sertifioidun koulutuksen hallitustyöskentelyyn.
	Tukipalveluyhteistyön tiivistäminen konsernitasolla: <ul style="list-style-type: none"> taloushallinto, hankinnat, it-palvelut, toimitilapalvelut kiinteistöhallinta- ja valvonta, rakennuttamispalvelut ja Isännöintipalvelut 	Keskeiset konserniyhtiöt Konsernivastuuhenkilöt Konserniohjausryhmä	Konserniyhtiöiden määrä yhteisten tukipalvelujen piirissä ja yhteisissä puitesopimuksissa Päivitetyn hankintaohje ja hankintajärjestelmän olemassaolo	Konserniyhtiöiden määrä yhteisten tukipalvelujen piirissä ja yhteisissä puitesopimuksissa kasvaa Hankintaohje päivitetty Yhteinen hankintajärjestelmä Konsernitasoisena käytössä.
	Pyritään vuokraamaan tuottavasti tai myymään yksittäiset asunnot ja liikekiinteistöt, niiltä osin kuin niille ei nähdä strategista tarvetta.	Tilapalvelut Konserniohjausryhmä Keskeiset konserniyhtiöt	<ul style="list-style-type: none"> Myytyjen kiinteistöjen määrä Asuntojen- ja kiinteistöjen käyttöaste. Koko konsernin kiinteistöstrategia 	Koko konsernia koskeva kiinteistöstrategia laadittu
	Laaditaan koko konsernin kattava kiinteistöstrategia.			
	Tehostetaan työvoiman liikkuvuutta konsernin sisällä. Yhtenäinen henkilöstö- ja rekrytointipolitiikka konsernissa.	Henkilöstöpalvelut	Konsernitasoiset henkilöstöpoliittiset linjaukset valmiina	Laaditaan yhtenäinen henkilöstö- ja rekrytointipolitiikka konserniin

Elinvoimaohjelma	Toimenpide	Vastuutaho/ yhteistyötahot	Seuranta-indikaattorit / vuosi	Lähtötilanne/ tavoite
6. Kaupunki- markkinointi	Strategian jalkauttaminen ja brändityö <ul style="list-style-type: none"> Sitoutamme kaupunkiorganisaation ja yhteistyökumppanit strategian ja kaupunkibrändin toteuttamiseen Koulutamme kaupunkiorganisaatiota ja yhteistyökumppaneita 	kaupunkimarkkinointitiimi, viestintätiimi,		Kaupunkiorganisaatio, yhteistyökumppanit ja kaupunkilaiset käyttävät aktiivisesti Mikkelin uutta brändiä
	Kaupunkiorganisaation markkinoinnin ja viestinnän viestien ja visuaalisen ilmeen yhtenäistäminen <ul style="list-style-type: none"> Konkreettisia työvälineitä kaupunki-markkinoinnin tueksi kaupunkiorganisaation ja yhteistyökumppanien käyttöön: brändikäsikirja, hissipuhe, tarinat, kuvapankki, esitysmateriaalit, videot, Invest-In-paketti jne. Kaupunkimarkkinointitiimin toiminnan vakiinnuttaminen 	Kaupunkimarkkinointitiimi, viestintätiimi	<ul style="list-style-type: none"> Markkinoinnin työvälineiden toimivuus palautteiden perusteella Arviointi onnistumisista kaupunkimarkkinointitiimissä 	Käytössä konkreettiset työvälineet kaupunki-markkinoinnin tueksi
	Mikkelin vetovoiman ja tunnettuuden lisääminen <ul style="list-style-type: none"> Tuomme esiin Mikkelin hyviä puolia monikanavaisesti Markkinoimme sähköisiä kanaviamme niin sisäisesti kuin ulkoisesti 	Kaupunkimarkkinointitiimi, viestintätiimi	Mediaseuranta: <ul style="list-style-type: none"> keskustelun sävy ja määrä mediassa ja somessa Mielikuvatutkimukset: <ul style="list-style-type: none"> EK:n kuntaranking? / Taloustutkimuksen muuttohalukkuus? / EPSI kuntarating? / Mikkelin kiinnostavuus asuinpaikkana (Sponsor Insight)? 	Mikkeli mediassa: <ul style="list-style-type: none"> 2017: 2.33 k 2018: 2.55 k 2019: 2.85 k Mikkeli somessa: <ul style="list-style-type: none"> 2017: 43.17 k 2018: 45.00 k 2019: 47.00 k
	Tapahtumat <ul style="list-style-type: none"> Kannustamme viestinnällä mikkeliiläisiä yhteisölliseen kaupungin kehittämiseen. 	kaupunkimarkkinointitiimi, viestintätiimi, osallisuuskoordinaattori, hyvinvointikoordinaattori	Kaupungin järjestämien tapahtumien määrä, tilaisuuksien osallistujamäärät	